

In nomine domini amen incipit summa de casibus ad honorem dei compilata per fratrem alexandrum de ordine fratrum minorum ubi primum tractatus est de casibus ad dominum iohannem sanctum sancti theodori diaconi cardinalis et postea immediate post eundem dominum quem recepit summa misit ad

Reverendo in christo patri et domino domino johanni Gayetano de urbe divina prudentia dignissime sacrosancte romanane ecclesie sancti theodori diacono cardinali fratri alexandro de alio ordine fratrum minorum eius humiliter servus reuerentia suorumque recommendationum in domino debitor et deuotus. Cum iam elapso multo tempore benignitati vestre placuit me ad perficiendum collectorem quam ichonaueram de casibus vestris litteris exhortari. ecce venerande patri et domine vestra dignitas exhortacoe reuerentem suscipiens et auctis vestre sublimitis fauore adesse michi perspicuus collectorem eandem cum auxilio dei putet et ministrare in placuit et tenuitas mea scuit et potuit compilari. Digne igitur vobis ea attribuo et ascribo filique ipsarum prudentie vestre committo examinanda corrigenda et supplenda. et si vestra iudicauit in notitia aliorum publicam deducendi promptus semper et patiens ero in omnibus ad vestra beneplacita et mandata. Valeat semper preclaritas magnificende vestre ad dei honorem et ecclesie sue sancte edificacoe. data ian. Anno domini millesimo. ccc. xviij. incipit littera prelati domini cardinalis ad ipsum fratrem

Generabili et religioso viro amico karissimo fratri alexandro de ciuitate astensis ordinis fratrum minorum. Iohannes misera corde diuina sancte theodori diaconi cardinalis salutem et sincere dilectionis affectum. librum vestrum opus quippe laudabile quem nobis vestra sinceritas destinavit leto vultu gratoque corde recepimus cuius composicio adeo suum commendat actorem quod aliene laudis commendacione non eget. Quod die nuncque scie in eius lectione profunditas ingenij in sui examinatione subtilitas. ac verborum in sui consideracione maturitas demonstrat. Et quidem non sine multa ipsius laude opere extollit editoris et velut bonus homo de bono thesauro suo profert bona ad laudem dei ac utilitatis publice incrementum. Dignis ergo in domino laudibus vestre laudamus bonitatis multiplicis claritate que sic lucere nititur omnibus quod singulis se exhibet per futuram. Quapropter dilectioni vestre gratias plenius referimus actiones toto cordis affectu quod per vobis gratum possumus offerentes. val in domino. incipit phrasim presentis summe de casibus

Bonorum laborum gloriosus est fructus. Sapientia autem labor est illo labore melior quam aliam salutem perficit. Unde et tali labore filius dei in persona propria laborauit secundum id

ysaiah. i. c. laborauit sustinens. quicquid enim in assumpta humilitate gessit dixit et sustinuit. per salutem humani generis fecit secundum illud lucam. 19. Venit filius hominis querere et saluum facere quod perierat. Huius ergo laboris potissime gloriosus est fructus quia papue diuine fructificacoe est meritoria. Consistit autem huius laboris in facto sancte vite et verbo sane doctrine secundum id. 4. qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Ego autem frater alexander de ordine minorum meum fateor ad talem laborem me tamen ratione vite quam ratione science minus idoneum esse. sed tamen cupiens consulere penurie mee ut sic saltem in modico positus fructus gloriosi possit princeps fieri exemplo ruth paupercule moabitica ingredies aliorum agros doctorum scilicet magnorum scripta studendo diligenter optimo tempore per plures annos ex ipsis quasi spicas aliquas magis utilia de omni materia questionum sancte scripture putet de michi dedit et exiguitas mea valuit breuiando collecta in unum summe per octo libros distincte serie ordinari. postmodum vero exhortacoe venerabilis patris et domini super memorati et etiam plurium bonorum fratrum ad modum incitatus ex superdicta collacione illa tamen que pertinebant ad consilium in foro conscie tribuendum exi. et si quid alia puta de virtutibus vel alijs inserui illa gratia stinuande materie vel maioris euidentie breuiter annotavi. atque in hunc modum summa de casibus deo auxiliante compilari. Pius igitur lector si quid utilia si quid laudabilia. si quid sibi gratia ipsa repiat deo largitori bonorum omnium et venerabilibus antecessoribus nostris doctoribus ex quibus accepi et papue domino prenotato correctori eius attribuat et gratias veriores fideliter agat. per me vero et si nichil aut parum de meo ibi posui. laborem tamen incredibilem aliorum deca colligendo et ordinando petuli apud deum intercedat ut meo sudoribus vicissitudinibus in celesti patria misericorditer reddat. Sciendum autem quod doctores venerabiles ex quorum scriptis collectio predicta assumpsit in sancta scripture de ordine meo sunt multi papue tamen isti. scilicet frater alexander de anglia qui quidem fuit ordinis ingressus erat magister leges actu sacra scripture peritus super omnes temporis sui famosus. Frater bonauentura etiam famosissimus tempore suo qui fuit multo tempore mister generalis et postea cardinalis. Frater Guillielmus anglie de mara. Frater Gualterus qui fuit episcopus pictauiensis. Frater richardus de media villa. Frater iohannes scotus famosissimus et subtilissimus. Frater alexander de alexandria qui fuit etiam mister generalis quem ut discernat a patre alexandro cognouit lombardum et illum primum cognouit anglicum. De alio autem ordine fuerunt duo scilicet de ordine predicatorum. frater thomas de aquino etiam famosissimus. et frater petrus de tarentagio qui fuit etiam papa. Alii etiam accepi de quolibet magistri henrici de gandauo. Doctores vero inris canonici ex quibus prima summi fuerunt isti scilicet bernhardus compilator apparatus ordinarij decretalium. innocencius papa quartus qui fecit apparatus decretalium. hostiensis. sanfredus quorum

uēq; fecit sumā r apparatū. Guill's durādi q
fecit speculm iudiciale r reptatoriu. **¶** Garfias
q fecit apparatū sup. 6. decre. gg. decimi. **¶** Jo:
hānes andree q fecit apparatū sup sextū decre.
¶ Bartholomeus brixienf q fecit apparatū sup
decretū. **¶** Raymūdo r rodonēf q fecit apparatū
sup sumā raymūdi. **¶** Attēdendū autē q qñ
hic allegat hostienf. ul' ganfred' simp' nō
noīando sumā ul' apparatū ei' d; intelligi qd
i' ad q allegat in eius sumā ponit. **¶** Itē qñ
allatur hosti. ul' ganf. ul' ray. et nō signat
sume loc' in quo pō i' ad q allegat itelligi
deb; q pōit i' in eodē ti. sume sue i quo titlo
pō in hac sumā. **¶** Scēdū edā q i allegatō
glosas bern. sepe apposui aliq; lraz alphabeti
ut significet p eam q illa glo. obtinet illū
nūm intē glosas eiusdē capli quorū numez
obtin; illa lra intē lras alphabeti. **¶** Nonnulla
edā accepi de sumā azonis r de sumā rolan:
dina notarie et apparatu ei'. et de iusticia r
apparatu ei'. r de tabla juris ffrs iohis sax:
onis de ordie mīoz. **¶** Nōdū isup ad maiore
euidētiā q hēc collectio siue sumā de casib;
distincta est i octo libros piales nō multū
se inuicē in magnitudie excedentes. ut i' q
lector qsierit iuenire facili' possit. **¶** In pmo
agit de diuis pceptis. **¶** In scdo de vtutib; et
vicijs. **¶** In 3o de pceptib; r volūtātib; vltis
In 4o de sacris in coi et in spali de baptismo
firmacōne r eukaristia. **¶** In 5o de pnia et
vncione extrema. **¶** In 6o de ordis sacmēto
In 7o de censura eccl'iastica noīe cui' intell'r
sua excoīcaciōis mēdēti et suspēsiōis. r de
depōne. **¶** In 8o de mīo et sub iungit ad eui:
dētiā toti' opis d significacōib; vboz juris
vbi edā tradit mod' allandi iura canoīca
diuilia in vocablo iuris corpus. **¶** Deinde sub
dit ordia' titloz decretaliū et libroz legaliū
fm ordinē alphabeti. **¶** Signat edā ibidē fil
qui sūt ti. decretaliū de quoz mā agit in hac
sumā. **¶** Quilib; aut libroz hoz didit i ples
titulos r qlib; ti. ut i plurib; didit in ples
articlos. articls iūo aliqñ ptenet ples qones
et plura nōbilia illa enī q edunt ibi ponit
aliqñ p modū qōnis aliqñ p modū nōbilib;
Et qdē qñ ibi qstio pō aliqua qñ semp stat
imēdiatē rñsio sequit. et deinde qñq; aliq pē
rñsiōez apparēs dubō breuē remouet. **¶** Pro
firmacōe iūo rñsionis sp auētas aliq vl' rō
ul' i' ius aliq adducat. s; mltiplica' auētū
ul' iuriū ul' rōnū gfa breuitatis deuīat nisi
forzan interdū matie difficultas ul' ambiz
guitas hoc reqrat sicut hēc oīa mfra clarius
patere pnt sagad lēori. **¶** Ad h moneo ut
in pño ti. semp pma lra fiat mag' de minio
et lazurno. et in pño cui'lib; articli nisi forte
pmi fiat pagphus in signis siue duplex seu
cū aliquib; florib; ut in iūu articuli facilius
discernat. qōnes iūo pñapales r nōbilia pñ
apalia a capite linee inchoent r in eaz mīdo
fiat pagphus simplex ita q sit vltra lineā

prensa i medio p longitudiez colūpne. r si
oporteat al' fieri pagphū in pño linee ifra p:
octam lineā fiat. et fiat pagphus semp vbi
est signatus in exemplari.

Itē sūt tituli pini libri q ē de pceptis

De lege diuina	12
De pceptis in coi	22
De pceptis decalogi in coi	32
De exposicione pmi pcepti	42
De laica quid est et quō differt a theusebia r diuilia	42
De actibus latie	62
De supersticione in coi	72
De supsticōne cult' indebiti veri dei	82
De ydolatria	92
De dinacōne r ei' spēbus in coi	102
De cognicōe demonū respectu futuroz	112
De impssione astroz ēca quā quidā mathe: ma errant	122
De dinacōne p sompnia	132
De sortilegijs	142
De mltiplicib; obfuanāijs supsticōis	152
De temptacōne q deus temptat	162
De secundo pcepto	172
De iuramento	182
De piurio	192
De voto	202
De adiuracōne	212
De 3o pcepto q ē obfuantia sabbati	222
De ferijs	232
De 4o pcepto q ē de pentib; honozādis	242
De qñto pcepto scz non occides	252
De iniurijs corpalib; alijs ab hōiādio	262
De duello	272
De torneamentis	282
De bello	292
De treugis	302
De sexto pcepto scz nō mechaberis	312
De septimo pcepto scz nō furtū facies ubi pmo de rapina	322
De furtu pprie sumpto	332
De sacrilegio put est spēs furti	342
De furto interpretatiuo	352
De octauo pcepto ubi pō de mendacō	362
De falso testimonio et testibus	372
De iudicib; r eoz officialibus	382
De aduocatis	392
De accusatoribus	402
De accusatis	412
De falsarijs	422
De duob; ultimis pceptis qbo phibet con: cupina alienaz vx. r rez	432
De pceptis ewangelicis regl'antib; ēca opān da et vitanda	442
De pceptis ewangelicis regulantibus in: tencionē.	452
De lege hūana scpta scz de ostencōib;	462
De lege humana non scripta scilicet de con: suetudine. ¶ Incipit pini liber de lege diuina pini titulus	472